

Vážený pán premiér, vážení členovia vlády,

podporujeme Vaše slová o tom, že korupcia je rakovinou spoločnosti, bráni demokracii a rozvoju pracovných miest a nadväzujeme na Vašu ponuku na dialóg a navrhovanie riešení v tejto oblasti. V júni tohto roku končí funkčné obdobie predsedníčky Úradu pre verejné obstarávanie (ÚVO). Radi by sme v tento dôležitý moment prispeli do diskusie o kvalitných kontrolných inštitúciách, ktoré sú jedným z pilierov demokracie a môžu významne prispieť k zvýšeniu dôvery verejnosti v štát. Medzi ne by mal nepochybne patriť aj ÚVO.

Podnikateľské asociácie združené v Iniciatíve za vládu zákona označili verejné obstarávanie za hlavný zdroj korupcie na Slovensku a konštatovali, že verejné zákazky svojim objemom (5 - 7 miliárd eur ročne) významne ovplyvňujú konkurenčné prostredie u nás. Vysokú mieru nekonkurenčnosti v obstarávaní kritizuje vo svojich správach aj Európska komisia a až 54 % manažérov v prieskume Eurobarometra priznalo, že korupcia znemožnila ich firme získať verejnú zákazku.

Tento stav je podľa nás alarmujúci, značne podlamuje perspektívu Slovenska dlhodobo udržať ekonomickú prosperitu krajiny a férové podnikateľské prostredie. Veríme, že Úrad pre verejné obstarávanie i jeho nový predseda môže významne pomôcť v obnovení dôvery verejnosti vo vládu zákona, predvídateľnosť prostredia a férovosť a vyslať spoločnosti dôležitý signál, že korupcia vo verejnom obstarávaní bude účinne potláčaná.

Veríme tiež, že otvorený dialóg a transparentný proces hľadania kvalitného odborníka, ale aj nezávislého a morálne silného, široko rešpektovaného šéfa ÚVO môže občanom ukázať, že konštruktívna diskusia vedie ku zmenám v prospech spoločnosti. Ako mimovládne organizácie opakovane pri našom pôsobení narážame na problémy obstarávania, ktorých riešenia nie sú síce ľahké, ale sú o to potrebnéjšie. Dovoľte nám preto, aby sme konkrétnejšie zadefinovali oblasti, s ktorými sa v praxi stretávame a ktoré by podľa nás mala reflektovať aj vízia kandidátov na šéfa ÚVO. Vnímame ich ako náš vklad do odbornej diskusie o budúcnosti tejto dôležitej inštitúcie. Domnievame sa, že potrebujeme:

- **Nezávislý úrad** - Úrad pre verejné obstarávanie považujeme za

jeden z kľúčových úradov pre kontrolu v oblasti, ktorá je nielen predmetom korupcie, ale aj tlakov a veľkých finančných záujmov. Ako taký, vyžaduje značné záruky a podmienky, aby si mohol vo svojej činnosti udržať autonómiu, nezávislosť a odbornosť. Nároky na splnenie takých cieľov sú veľmi vysoké a uvedomujeme si, že bez príspevku vlády a parlamentu ich nový predseda Úradu nevie zabezpečiť. Potrebujeme preto odborný dialóg, ktorý by zdefinoval finančné, kapacitné, či legislatívne požiadavky, ktoré Úrad potrebuje pre zlepšenie svojho fungovania.

- **Úrad podporujúci férové súťaženie** - potrebujeme obmedziť podiel priamych zadaní na celkovom počte a hodnote obstarávaní. Potrebujeme, aby ÚVO aktívne usmerňovalo politiku nákupu smerom k širšiemu využívaniu metód, ktoré majú potenciál zabezpečiť maximálnu súťaž vzhľadom na podmienky na trhu.
- **Proaktívny úrad** - ktorý zvýši súťaživosť v tendroch, bude strážiť nielen ich formálnu stránku, ale aj efektívnosť a hospodárnosť a iniciatívne skontroluje nastavenia tendrov v korupciou najviac postihnutých oblastiach už v procese prípravy podmienok. Potrebujeme zvýšiť proaktívne pôsobenie Úradu pri tvorbe metodík a usmerňovania politiky obstarávania po vzore dobrých príkladov zo zahraničia.
- **Moderný a otvorený úrad** - ktorý bude využívať moderné informačné technológie na to, aby proaktívne poskytoval informácie o verejnom obstarávaní i svojej činnosti a umožní širokej odbornej, laickej i podnikateľskej verejnosti tieto informácie využívať. Táto hodnota sa môže Slovensku niekoľkonásobne vrátiť vo forme kvalitných analýz, návrhov riešení, ale aj služieb. V záujme otvorenosti a umožnenia efektívnej verejnej kontroly potrebujeme zásadne uľahčiť vyhľadávanie dôležitých informácií o celom procese obstarávania od jeho oznámenia, vyhodnotenia ponúk, uzavretia zmluvy a prípadných dodatkov, zadania objednávky až po plnenie predmetu zákazky a fakturáciu.
- **Úrad založený na kvalitných odborníkoch** - potrebujeme Úrad, v ktorom budú zamestnaní špičkoví odborníci cítiaci oporu vedenia v ich autonómiu a nezávislosť najmä v situáciách, kedy musia zastaviť alebo skorigovať tendre v hodnote stoviek miliónov eur. Potre-

bujeme úrad so stabilným zamestnaneckým zázemím bez fluktuácie s kvalitnými podmienkami pre vzdelávanie úradníkov, ale aj technickým a materiálnym zabezpečením pre výkon ich náročnej úlohy. Rovnako potrebujeme, aby ÚVO bol lídrom posilňovania personálnych kapacít v oblasti obstarávania aj na strane subjektov verejnej správy a uvedomujeme si, že musíme otvoriť širšiu diskusiu o odmeňovaní úradníkov, vzhľadom na zodpovednosť za miliardy eur, na ktoré dohliadajú.

Nového predsedu Úradu čaká podľa nás veľmi náročná úloha obnoviť autoritu a dôveru Úradu v očiach medzinárodnej podnikateľskej komunity, Európskeho spoločenstva, verejnej správy a širšej odbornej i laickej verejnosti. Ako taký by nový predseda podľa nás nemal byť výsledkom politických dohôd a nemal by byť prepojený na žiadnu politickú stranu. Veríme, že len otvoreným dialógom dokážeme nájsť odborníka, ktorý bude schopný túto úlohu naplniť.

Ponúkame preto svoje odborné poznatky a analýzy do tohto dialógu a radi by sme Vám navrhli, aby ste proces hľadania nového šéfa tohto kľúčového úradu otvorili aj odbornej verejnosti, či poslancom Národnej rady a dali im možnosť tiež si vypočuť prezentácie kandidátov a klásť otázky. Vypočutie so zapojením širšej skupiny aktérov môže priniesť dôležité poznatky i pre Vás, pomôcť kvalitnému rozhodovaniu vlády či parlamentu a zvýšiť dôveru spoločnosti, ktorú tak veľmi potrebujeme.

Otvorený proces výberu nového šéfa Úradu podľa nás predpokladá:

- zverejnenie základných dokumentov (akými sú životopisy a projekty kandidátov) v predstihu,
- výber primeraného miesta a termínu pre verejné vypočutie, na ktorom by mali mať poslanci, odborná a laická verejnosť možnosť klásť kandidátom otázky, a
- primeranú medializáciu verejného vypočutia kandidátov ešte pred jeho konaním.

Zároveň by sme Vás radi informovali o našom zámere monitorovať proces výberu predsedu tohto dôležitého Úradu i o tom, že sme zatiaľ nezachytili (možno prehliadli) významnejšiu medializáciu tejto výzvy.

Je preto možné, že sa informácia nedostala ku všetkým potenciálnym kvalitným záujemcom. Ak sa preukáže slabý záujem alebo nedostatočná pripravenosť kandidátov, chceme Vám dať na zváženie výzvu druhého kola výberu.

Ceníme si, že v poslednom období vláda SR preukázala ochotu spolupracovať so zástupcami neziskového sektora na protikorupčných opatreniach. Profesionálne fungujúci ÚVO môže zásadne obmedziť priestor na nekalosti pri nakladaní s verejnými zdrojmi, a preto budeme radi, ak odborný dialóg bude pokračovať aj v tejto oblasti a ponúkame k tomu svoje kapacity.

S pozdravom,

Pavel Sibyla
Nadácia Zastavme korupciu

Ján Hrgaš
Slovensko.Digital

Zuzana Wienk
Aliancia Fair-play

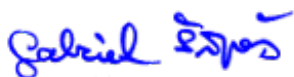
Richard Ďurana
INESS

Peter Goliaš
INEKO

Ctibor Košťál
Inštitút pre dobre
spravovanú spoločnosť

Gabriel Šipoš
Transparency International
Slovensko